

Porosty cmentarza w Bogusławiu (północno-zachodnia Polska)

PIOTR GROCHOWSKI

GROCHOWSKI, P. 2001. The lichens of cemetery in Bogusław village (Western Poland). *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* 8: 231–235. Kraków. PL ISSN 1640-629X.

ABSTRACT: Altogether 65 species of lichen were recorded in the cemetery in Bogusław, a little village near Kostrzyn in the West Pomerania region of Poland. Some species are new for this region: *Buellia ambigua* (Ach.) Malme., *Catillaria* cfr. *lenticularis* (Ach.) Th. Fr., *Lecidea lapicida* var. *pantherina* Ach., *Lobothallia radiosa* (Hoffm.) Hafellner, *Placocarpus schaeereri* (Fr.) O. Breuss and *Rhizocarpon badioatrum* (Flörke ex Spreng.) Th. Fr.

KEY WORDS: lichenes, distribution, West Pomerania, Poland

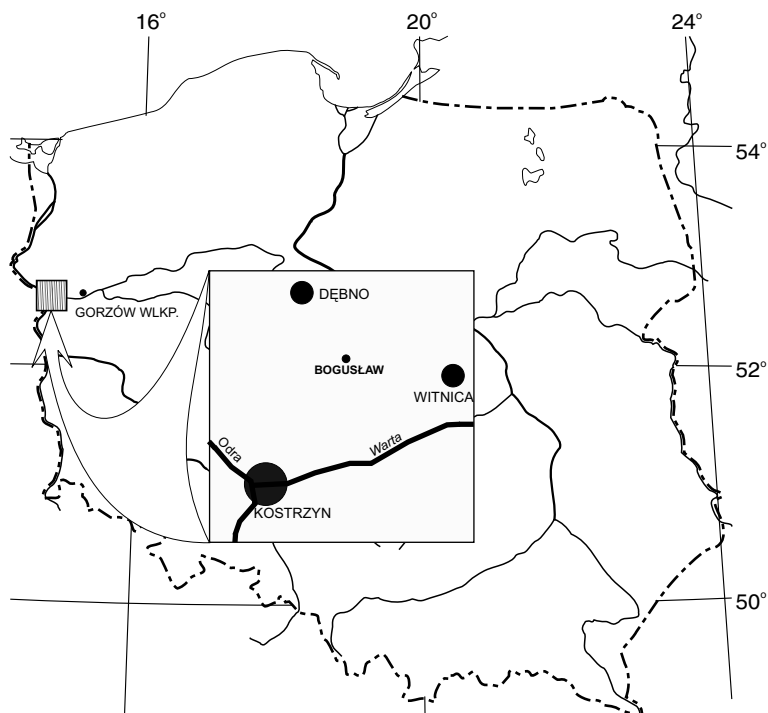
P. Grochowski, Pracownia Biologii i Ochrony Przyrody, Instytut Wychowania Fizycznego w Gorzowie Wlkp., AWF Poznań, ul. Estkowskiego 13, PL-66-400 Gorzów Wielkopolski, Polska

WSTĘP

W wyniku badań przeprowadzonych w 1999 r. na cmentarzu w Bogusławiu stwierdzono występowanie 65 gatunków porostów. Najliczniejszą i najbardziej interesującą grupę stanowią porosty epilityczne, acydo- i bazofilne. Dogodnym podłożem do rozwoju plech okazały się zwiertzałe cegły, w wielu miejscach pokryte zaprawą murarską, tworzące mur okalający teren cmentarza. Szczególnie na ceglach można zaobserwować osiedlanie się porostów wykazujących przywiązanie do podłoża krzemianowego, często rzadkich na niżu (LIPNICKI 1991). Obok podstawowych i charakterystycznych gatunków kalcyfilnych z rodzaju *Caloplaca* i *Lecanora*, występują rzadko spotykane w tym rejonie kraju: *Buellia ambigua*, *B. stigmatea*, *Polysporina simplex*, *Porpidia tuberculosa*, *Psilolechia lucida*, *Rhizocarpon badioatrum* i *Rinodina gennarii* (FAŁTYNOWICZ 1992). Stwierdzono również obecność gatunków nowych dla Pomorza Zachodniego: *Catillaria* cfr. *lenticularis*, *Lecidea lapicida* var. *pantherina*, *Lobothallia radiosa* i *Placocarpus schaeereri*. Pewne gatunki: *Acarospora fuscata*, *Lecidea fuscoatra*, *Lecanora polytropa*, *Porpidia tuberculosa*, *Buellia aethalea* i *Neofuscelia loxodes* tworzą typowe mozaiki spotykane np. na głazach narzutowych (LIPNICKI 1994). Z wymienionych w „Czerwonej liście porostów” (CIEŚLIŃSKI i in. 1992) występują: *Evernia prunastri*, *Rhizocarpon badioatrum* i *Xanthoria candelaria* narażone na wymarcie (V). Natomiast z gatunków uznanych za chronione w Polsce (LIPNICKI & WÓJCIAK 1995) występuje *Evernia prunastri* i *Neofuscelia loxodes*.

TEREN BADAŃ

Bogusław jest niewielką wsią w północno-zachodniej części Polski, położoną około 25 km w kierunku północnwschodnim od Kostrzyna, w województwie lubuskim, mniej więcej około 10 km od głównej drogi Gorzów – Kostrzyn (Ryc. 1). Lokalny cmentarz znajduje się w północnej części wsi, zajmuje powierzchnię około 300 m², jest odsłonięty i dobrze nasłoneczniony. Od strony frontowej ogranicza go stary ceglasty mur o wysokości około 1,2 m, pokryty częściowo świeżym tynkiem. Bramę wejściową tworzą wysokie (ok. 2 m) krzemianowe słupy.

Ryc. 1. Położenie wsi Bogusław.

Fig. 1. The localization of Bogusław village.

WYKAZ GATUNKÓW

Gatunki oznaczono na podstawie klucza NOWAKA i TOBOLEWSKIEGO (1975), WIRTH'A (1987) oraz PURVISA i in. (1992) (Tab. 1). Nazewnictwo przyjęto według SANTESSONA (1993). Materiały zielnikowe znajdują się w zielniku Pracowni Biologii i Ochrony Przyrody IWF w Gorzowie Wlkp.

Tabela 1. Wykaz taksonów.

Table 1. List of taxa.

Takson Taxon	Rodzaj podłoża The kind of subsoil	Uwagi Notes
<i>Acarospora fuscata</i> (Schrad.) Th. Fr.	c, ca	ns
<i>Buellia aethalea</i> (Ach.) Th. Fr.	c	ns
<i>B. ambigua</i> (Ach.) Malme.	c	ns
<i>B. punctata</i> (Hoffm.) A. Massal.	Fr, S	
<i>B. stigmataea</i> Korb.	ca	ns
<i>Caloplaca citrina</i> (Hoffm.) Th. Fr.	c, ca, p	
<i>C. decipiens</i> (Arnold) Blomb. & Forssell	ca	
<i>C. holocarpa</i> (Hoffm. ex Ach.) A. E. Wade	ca	
<i>C. saxicola</i> (Hoffm.) Nordin	ca	
<i>C. teicholyta</i> (Ach.) Stnr.	ca	
<i>Candelariella aurella</i> (Hoffm.) Zahlbr.	ca, p	
<i>C. xanthostigma</i> (Ach.) Lett.	Fr, T	ns
<i>Catillaria lenticularis</i> (Ach.) Th. Fr.	ca	ng
<i>Cladonia chlorophea</i> (Flk. ex Sommerf.) Spreng.	h	
<i>C. cornuta</i> (L.) Hoffm.	h	
<i>C. cornutoradiata</i> (Coem.) Vain.	h	
<i>C. furcata</i> (Huds.) Schrad.	h	
<i>C. pyxidata</i> (L.) Hoffm.	h	
<i>Evernia prunastri</i> (L.) Ach.	Fr	
<i>Hypocenyce scalaris</i> (Ach.) Choisy	Q, d	
<i>Hypogymnia physodes</i> (L.) Nyl.	Fr	
<i>Lecanora albescens</i> (Hoffm.) Branth & Rostr.	ca	
<i>L. argentata</i> (Ach.) Malme	Fr	ns
<i>L. conizaeoides</i> Nyl. in Cromb.	Ac, Fr, Q, R, T	
<i>L. crenulata</i> Hook.	ca	ns
<i>L. dispersa</i> (Pers.) Sommerf.	ca	
<i>L. expallens</i> Ach.	Fr	
<i>L. muralis</i> (Schreb.) Rabenh.	ca	
<i>L. polytropa</i> (Ehrh. ex Hoffm.) Rabenh.	c, si	
<i>L. pulicaris</i> (Pers.) Ach.	S	
<i>L. rupicola</i> (L.) Zahlbr.	c	ns
<i>L. varia</i> (Hoffm.) Ach.	Q	ns
<i>Lecidea fuscoatra</i> (L.) Ach.	c, ca	ns
<i>L. lapicida</i> var. <i>pantherina</i> Ach.	c, ca	ng
<i>Lecidella stigmataea</i> (Ach.) Hertel & Leuckert	c, ca, p	
<i>Lepraria incana</i> (L.) Ach.	d, Ac, Fr, Q	
<i>Leproloma membranaceum</i> (Dicks.) Vain.	p	
<i>Lobothallia radiosa</i> (Hoffm.) Hafellner	ca	ng
<i>Neofuscelia loxodes</i> (Nyl.) Essl.	ca	
<i>Parmelia sulcata</i> Taylor	Fr	
<i>Phaeophyscia nigricans</i> (Flörke) Moberg.	c, ca	ns
<i>P. orbicularis</i> (Neck.) Moberg.	ca, p, S	

(c.d.)

Tabela 1. Ciąg dalszy – Table 1. Continued.

Takson Taxon	Rodzaj podłoża The kind of subsoil	Uwagi Notes
<i>Physcia adscendens</i> (Fr.) Oliv.	Fr, Q	
<i>P. caesia</i> (Hoffm.) Furnr.	ca, p	
<i>P. dubia</i> (Hoffm.) Lett.	Fr	ns
<i>P. tenella</i> (Scop.) DC. in Lam. & DC.	ca	
<i>Physconia grisea</i> (Lam.) Poelt	p, Fr	ns
<i>Placocarpus schaeferi</i> (Fr.) O. Breuß	ca	ng
<i>Placynthiella oligotropha</i> (Vain.) Coppins & P. James	h	
<i>P. uliginosa</i> (Schrad.) Coppins & P. James	d	
<i>Polysporina simplex</i> (Davies) Vězda	c	ns
<i>Porpidia tuberculosa</i> (Sm. in Sm. & Sowerby) Hertel & Knoph in Hertel	c	ns
<i>Psilolechia lucida</i> (Ach.) Choisy	p	ns
<i>Rhizocarpon badioatrum</i> (Flörke ex Spreng.) Th. Fr.	c	ns
<i>R. distinctum</i> Th. Fr. – Na ceglach.	c	
<i>R. obscuratum</i> (Ach.) A. Massal.	c, ca	ns
<i>R. polycarpum</i> (Hepp) Th. Fr.	si	ns
<i>Rinodina gennarii</i> Bagl.	c, ca	ns
<i>Scoliosporum chlorococcum</i> (Graewe ex Stenh.) Vězda	ca, d	
<i>Trapeliopsis flexuosa</i> (Fr.) Coppins & P. James	d	
<i>Verrucaria nigrescens</i> Pers	ca	
<i>Xanthoria candelaria</i> (L.) Th. Fr.	Ac, Fr, Q, S	
<i>X. elegans</i> (Link) Th. Fr.	ca	
<i>X. parietina</i> (L.) Th. Fr.	ca, Fr	
<i>X. polycarpa</i> (Hoffm.) Rieben	Fr, Q	ns

Objaśnienia: c – cegła, d – drewno, h – humus, p – piaskowiec, ca – zaprawa murarska, si – krzemianowe kamienie, ns – nowe stanowisko dla Pomorza Zachodniego, ng – nowy gatunek dla Pomorza Zachodniego.

Explanation: c – brick, d – wood, h – humus, p – sandstone, ca – mortar, si – flint stones, ns – new site for the West Pomerania, ng – new species for the West Pomerania.

Ac – *Acer* sp., Fr – *Fraxinus excelsior*, Q – *Quercus robur*, R – *Robinia pseudacacia*, S – *Sambucus nigra*, T – *Tilia* sp.

LITERATURA

- CIEŚLIŃSKI S., CZYŻEWSKA K. & FABISZEWSKI J. 1992. Czerwona lista porostów zagrożonych w Polsce. – W: K. ZARZYCKI, W. WOJEWODA & Z. HEINRICH (red.), Lista roślin zagrożonych w Polsce. Wyd. 2. ss. 57–74. Instytut Botaniki im W. Szafera Polskiej Akademii Nauk, Kraków.
- FAŁTYNOWICZ W. 1992. The lichens of Western Pomerania (NW Poland) an ecogeographical study. – Polish Bot. Stud. 4: 1–182.
- LIPNICKI L. 1991. Porosty (Lichenes) Pszczewskiego Parku Krajobrazowego. – W: L. LIPNICKI (red.), V Zjazd Lichenologów Polskich. Instytut Badań i Ekspertyz Naukowych w Gorzowie Wlkp. ss. 5–32. Gorzów Wlkp.

- LIPNICKI L. 1994. Porosty głazów narzutowych rezerwatu „Długogóry” i jego okolic na Pojezierzu Myśliborskim. – *Fragm. Flor. Geobot. Ser. Polonica* **1**: 63–69.
- LIPNICKI L. & WÓJCIAK H. 1995. Porosty. Klucz-atlas. ss. 59–60. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa.
- NOWAK J. & TOBOLEWSKI Z. 1975. Porosty Polski. ss. 1177. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
- PURVIS O. W., COPPINS B. J. HAWSWORTH D. L., JAMES P. W. & MOORE D. M. 1992. The lichen flora of Great Britain and Ireland. ss. 710. Natural History Publications in association with The British Lichen Society, London.
- SANTESSON R. 1993. The lichens and lichenicolous fungi of Sweden and Norway. ss. 240. SBT-förlaget, Lund.
- WIRTH V. 1987. Die Flechten Baden-Württembergs. ss. 528. Verl. E. Ulmer, Stuttgart.

SUMMARY

This paper presents a list of lichens collected on the cemetery in the Bogusław village situated near Kostrzyn in the West Pomerania of northern Poland. In the study area, 65 species were determined. A few of them are new for the West Pomerania: *Buellia ambigua*, *Catillaria* cfr. *lenticularis*, *Lecidea lapicida* var. *pantherina*, *Lobothallia radiosa* and *Placocarpus schaeereri*. *Evernia prunastri*, *Rhizocarpon badioatrum* and *Xanthoria candelaria* are placed in V (vulnerable) category (CIEŚLIŃSKI *et al.* 1992); *Evernia prunastri* and *Neofuscelia loxodes* are protected in Poland (LIPNICKI & WÓJCIAK 1995).

Przyjęto do druku: 5.10.2000 r.